

Гамолін П.В.

аспірант кафедри психології та педагогіки
Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»
м. Дніпро, Україна

ПРОФЕСІЙНА РЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У СФЕРІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ

Професійна реалізація майбутніх викладачів образотворчого мистецтва у сфері позашкільної освіти є складним і багатовекторним процесом, який передбачає набуття теоретичних знань, розвиток практичних навичок, формування індивідуального педагогічного стилю тощо. Позашкільна освіта відіграє важливу роль у мистецькому становленні особистості, створюючи сприятливе середовище для творчого самовираження, експериментів та впровадження інноваційних методів навчання. Саме у цій сфері майбутні викладачі отримують можливість не лише застосовувати свої художні здібності, але й розвивати комунікативні та організаційні компетентності, необхідні для ефективної роботи з дітьми та підлітками.

Проаналізувавши варіативну науково-педагогічну літературу зазначимо, що чимало сучасних вітчизняних розвідок присвячено питанню професійної реалізації майбутніх фахівців у царині образотворчого мистецтва; з-поміж яких: В. Вей [1], С. Коновець [2], О. Музика [3], Г. Резніченко [4] та ін.

Зазначимо, що професійне становлення майбутнього викладача образотворчого мистецтва у позашкільному закладі освіти є досить тривалим процесом, який, на нашу думку, можна представити у вигляді таких етапів:

- *допрофесійний етап* (дошкільний і шкільний періоди) – це початковий період формування особистісних і квазіпрофесійних якостей, що передують безпосередньому здобуттю художньо-педагогічної освіти. Цей етап характеризується первинним інтересом до візуального мистецтва, першими спробами образотворчої діяльності, знайомством із різними художніми

матеріалами та техніками, початком формування художньо-естетичного світобачення, а також вибором майбутньої професії;

- *професійне самовизначення* (період навчання у ЗВО або ЗФПО). Цей етап є ключовим у процесі становлення майбутнього викладача образотворчого мистецтва для позашкільної освіти. Це період, коли студент не лише отримує фахові знання, але й усвідомлює свою роль у педагогічній діяльності, розвиває професійні компетентності та визначає власний творчо-педагогічний стиль. Цей етап передбачає: опанування теоретичних знань (вивчення мистецьких дисциплін, педагогіки, методики викладання, психології творчості тощо), практичну підготовку (виконання художніх завдань, участь у виставках, пленерах, конкурсах, а також перші спроби педагогічної діяльності – проведення занять, творчих майстерень тощо), педагогічну практику (здобуття досвіду роботи з дітьми та підлітками у позашкільних закладах), розвиток професійної ідентичності (усвідомлення себе як викладача, формування мотивації до подальшої діяльності у сфері позашкільної освіти, визначення особистої педагогічної філософії), знайомство з інноваціями у викладанні (вивчення новітніх методик, інтеграція цифрових технологій у процес навчання образотворчого мистецтва), самостійну творчу діяльність (участь у художніх проєктах, розробка власних програм і методичних матеріалів для навчання дітей у позашкільному просторі та ін.). Зазначимо, що на цьому етапі відбувається остаточне професійне самовизначення, яке визначає подальший напрямок кар'єри випускника – чи працюватиме він у позашкільній освіті, чи обере іншу сферу мистецької діяльності;

- *професійна адаптація* (початок педагогічної діяльності). Це етап практичного входження у професію, коли молодий фахівець застосовує набуті знання та навички у реальних умовах педагогічної діяльності. Цей етап передбачає: адаптацію до професійного середовища (знайомство з особливостями роботи у позашкільному закладі, інтеграцію у педагогічний колектив, вивчення нормативної документації, освітніх програм та ін.), розвиток педагогічних навичок (застосування методик викладання, опанування різних

підходів до навчання дітей і підлітків, організацію занять у форматі гуртків, студій, майстер-класів), психолого-педагогічну адаптацію (навчання ефективному спілкуванню з учнями, вміння знаходити індивідуальний підхід до дітей, розвиток навичок мотивації та підтримки творчого потенціалу вихованців), удосконалення професійної компетентності (пошук власного педагогічного стилю, впровадження новітніх методів навчання, участь у семінарах, курсах підвищення кваліфікації), розвиток організаційних здібностей (планування занять, підготовку навчально-методичних матеріалів, організацію виставок, конкурсів), перший професійний досвід і саморефлексію (аналіз результатів своєї роботи, усвідомлення сильних і слабких сторін викладацької діяльності, коригування підходів до викладання). Цей етап є вирішальним для молодого викладача, оскільки саме у цей період формується його впевненість у власних силах, педагогічна майстерність та професійна мотивація. Вбачаємо, що успішна адаптація забезпечує подальший розвиток кар'єри у сфері позашкільної мистецької освіти;

- *професійне становлення та вдосконалення*, яке є завершальним у процесі професійного розвитку майбутнього викладача образотворчого мистецтва у позашкільному закладі освіти, адже охоплює період, коли педагог уже набув певного досвіду, сформував власний стиль викладання та активно вдосконалює свої професійні компетентності. На цьому етапі викладач переходить від адаптації до стабільної та ефективної професійної діяльності, розширюючи свої можливості та вплив у художньо-педагогічному середовищі;

- *професійна майстерність і творчий розвиток* – це вищий рівень професійного становлення викладача образотворчого мистецтва у позашкільному закладі освіти, який характеризується глибоким розумінням своєї професії, високим рівнем педагогічної майстерності та активним творчим розвитком. На цьому етапі педагог стає не просто викладачем, а справжнім майстром своєї справи, який активно впливає на розвиток мистецької освіти, формує нові підходи до викладання, виступає наставником для молодих спеціалістів та ін.

Отже, у результаті проходження всіх вище окреслених етапів, майбутні викладачі образотворчого мистецтва не лише формуються як фахівці у своїй галузі, але й стають наставниками, які здатні надихати учнів, сприяти їх творчому розвитку, розширювати художньо-естетичне світобачення, формувати любов до мистецтва тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вей В. Своєрідність підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва на сучасному етапі модернізації освіти. *Наука і техніка сьогодні*, 2023. Вип. 13 (27), С. 478–488.
2. Коновець С. Особливості професійної підготовки вчителів образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 2011. Вип. 22. С. 36–47.
3. Музика О. Я. Творчі здібності й особистість вчителя образотворчого мистецтва. *Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки*, 2008 Вип. 129. С. 70–74.
4. Резніченко Г. В. Удосконалення художньої підготовки вчителів образотворчого мистецтва. *Науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського*, 2009. Вип. № 10. С. 229–231.